

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Széchenyi az első, ki világraszóló győzelmeket aratott békés fegyverekkel*

Forrás: *Az Ujság*

Bp

1925. 2. 24.

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Széchenyi István

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

Széchenyi az első, ki világraszóló győzelmeket aratott békés fegyverekkel.

A lánchidépítés jelentősége és ipartejlesztő hatása. — A vukovár—tiumel vonal — Széchenyi sok kérdésben megelőzte véleményével korát. A nemzetiségi vidékek bekapcsolása. — A Tisza-szabályozás, — Az államvasuti rendszer Széchenyi gondolata.

Zelovich Kornél előadása az Akadémiában.

A Magyar Tudományos Akadémia ez év folyamán, alapításának százszázadik évfordulóján, mini említettük, több előadásban ismerteti nagyheví alapítójának korszakalkotó működését, valamint az Akadémiának a tudományok különböző ágaira gyakorolt befolyását. Ez előadások során mind hatalmasabban tomborol ki Széchenyi szellemi nagysága.

Ma, hétfőn este Zelovich Kornél, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, műegyetemi tanár, *Széchenyi és a magyar közlekedésügy* címen a legnagyobb magyarnak a közlekedés fejlesztése érdekében létesített nagyszabású műveiről tartott előadást az Akadémia összes ülésében.

Bevezetésül markáns példákkal jellemezte közlekedésünknek a XIX-ik század elején való elmaradottságát. A javulás a Széchenyi fellépésével kezdődik. Közlekedésünk javítására valóban senki se tett annyit, mint a legnagyobb magyar.

Alkotásai közül mindenekelőtt az *aldunai hajóút* utnak s vele kapcsolatban az *aldunai Széchenyi-út*-nak, ugy a belföldi, mint az átreneti forgalom szempontjából való jelentőségét, valamint a kulturális téren elmaradt oláh és szerb nép művelődésére való hatását emelte ki.

Ezután a *budapesti Széchenyi-lánchidat* ismertette. Hangsúlyozta a létesítésének útjában állott politikai és fizikai nehézségeket. Ismertette Széchenyi döblingi hagyatékában talált 1848 március—zeptemberi naplójának azt a részét, amelyben összehasonlítja a *hid és haza sorsát*. Az utóbbi felett való aggodalmának folyto-

nos növekedését, kapcsolatban a lánchid építésének nehézségeivel, naplójegyzetei szinte drámai módon mutatják.

A *Lánchid* létesítésével, Széchenyi intencióinak megfelelően, bebizonyítottuk, hogy nagyot is tudunk alkotni. A párfját ritkító alkotás technikai és közgazdasági haladásunknak vetette meg alapját.

A Lánchid a technikai tudásnak, szoliditásnak, alapaosságnak, lelkiismeretességnek és a minden nehézséget legyőző vasakaratsnak klasszikus bizonyítéka.

Közlekedési hálózatunknak a Lánchid az alapja. Előbb Budapestet kellett egyesíteni, hogy a központosított magyar közlekedési rendszernek gócpontja lehessen.

A magyar vasutak keletkezése szoros összefüggésben van építésével. Angliában a hajócsatornákra vonatkozó törvények határozományai szolgálták az első vasuti engedélyek alapjait, nálunk a *Lánchid-társaság privilégiuma volt befolyással a vasutak engedélyezési feltételeire.*

A Lánchid építése vetette meg alapját a világhírű Ganz-gyárnak. Cementiparunk kezdete ide nyul vissza. Falparunk kifejlődése, kőbányáink racionális üzemvitelle kapcsolatos a Lánchid építésével.

A magyar közlekedésügy szempontjából nagy jelentőségű *Széchenyi meghívása a helytartótanács közlekedési osztályának élére.* Ebbeli minőségében legsürgősebb és legfontosabb feladatának a *Tisza-szabályozást* tekintette, amelylyel a szintiszta magyarság helyzetén kívánt segíteni. Az előadó ezt a nagy munkát *második honfoglalásnak* minősíti.

Megvilágítja Széchenyinek a *vasutágyek* terén való működését s méltatja megokolt álláspontját a *vukovár—fiumei vonal* kérdésében. Megállapítja, hogy a *vukovár—fiumei vonal* egy napon nem is említhető a *budapest—fiumeivel*. Igazat ad Kemény Zsigmondnak, hogy „soha semmi kérdésben nem vala Széchenyinek inkább igaza, mint a *vukovár—fiumeiben*“.

Ezután részletesen ismerteti Széchenyi közlekedési politikáját, a *Javaslat a magyar közlekedésügy rendezéséről* szülő nagyszabású tanulmányát Bölcs és számító esze nyilatkozik meg javaslatának minden egyes tételében.

Véleménye sok kérdésben messze kimagaslott az Európában akkoriban uralkodó felfogások felett.

Szinte vates volt, mert sok esetben csak *évek sora után igazolta felfogásának helyességét.*

Közlekedési rendszerében, amelynek gerincét a vasutak alkotják, két fontos alapelve jut kifejezésre: a központosítás és

a nemzetiségi vidékeknek minél szorosabb kapcsolata a nagy magyar Alfölddel.

A kamatbiztosítási rendszernek határozott ellenzője, az *államvasuti rendszernek* legmeggyőzőbb védője.

Nagyszabású közlekedési programja, noha végrehajtását a szabadságharc és az annak kapcsán bekövetkezett politikai események hosszabb időn át megakadályozták, nem maradt írott maraszt. Hazánk vasuti hálózata, mihelyt arra mód és alkalom nyílt, *Széchenyi közlekedési politikájának alapelvet* szerint épült ki és az államvasuti eszme is fokozatosan teljes diadalt aratott.

Befejezésül az előadó *Széchenyi közlekedési alkotásainak értékével* foglalkozott.

Megállapította, hogy a legnagyobb magyar a *közlekedés minden ágában világraszólót* alkotott.

A hajóútak terén az *aldunai hajóút* lehetővé tétele *évszázadok álma*t valósította meg.

Olyan szabályozás, mint a *Tiszaé*, egyedül álló a világon.

A közutak terén az *aldunai Széchenyi-út*, a *hidak* terén a Széchenyi-Lánchid külön-külön a maguk nemében páratlan alkotások. *Vasuti politikájával megelőzte korát.* Alaposan átgondolt közlekedési rendszere, amely „a nemzetegyesítés, érdekösszenövés és főleg nemzetiségünk sulyának” emelésére irányult, méltán hasonlítható a *római birodalomnak nagyszabású közuti rendszeréhez.*

A világtörténelemben kevés a példa, ahol hatalmas egyéniség ilyen párfját ritkító alkotásokra hivatkozhatik. És ha összehasonlítást akarunk tenni, Széchenyi első alkotásaira gondolva, *önkéntelenül is Trajanus római császár közlekedési előmozdító híres művel* jutnak eszünkbe: a római Vaskapu-csatorna, az *aldunai Traján-út*, a *turn-severini Dunahid*, híres kikötői akvaduktjai, stb.

Szépség, tökéletesség és célszerűség tekintetében alkotásaik bizonyára versenyeznek és mégis igen nagy különbség van közöttük.